

Samobieżna kasa pancerna

Fot. Mercedes-Benz

Bankowozy to najbezpieczniejsze pojazdy służące do przewozu wartości pieniężnych. Co ważniejsze, gwarantujące bezpieczeństwo kierowcy i konwojentom. W Polsce nie ma zbyt wielu tego typu aut.

■ **Michał Nita**

Od najdawniejszych czasów bezpieczeństwo było istotnym czynnikiem ludzkiej egzystencji. Przy tym oprócz bezpieczeństwa militarnego, publicznego czy energetycznego duże znaczenie ma także bezpieczeństwo ekonomiczne. Wiadomo bowiem, że słabe finansowo państwo nie jest w stanie zapewnić obywatelom jakiegokolwiek bezpieczeństwa, a kluczowe dla funkcjonowania państwa instytucje nie wywiązują się prawidłowo z realizacji swoich zadań i obowiązków wobec społeczeństwa.

Dopuszczone do użytku

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 14 października 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad i wymagań, jakim powinna odpowiadać ochrona wartości pieniężnych przechowywanych i transportowanych przez przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne przewiduje dwa rodzaje pojazdów specjalnych do transportowania środków płatniczych. Pierwsze z nich to samochody przystosowane do przewozów wartości pieniężnych, a drugie to tzw. bankowozy. Są one wykorzystywane do przewożenia powyżej 20 jedno-

stek obliczeniowych. Warunki, którym muszą odpowiadać bankowozy, określa załącznik czwarty wspomnianego rozporządzenia. Zgodnie z nim samochód klasyfikowany jako bankowóz musi być opancerzony i odporny na uderzenia pocisków kalibru 7,62 mm. Oprócz kabiny opancerzenie obejmuje także zbiornik paliwa. Każde koło bankowozu posiada specjalne wkładki umożliwiające kontynuowanie jazdy po przestrzeleniu. Muszą je mieć również koła zapasowe.

Oprócz zapewnienia bezpieczeństwa transportowanemu ładunkowi, innym

ważnym zadaniem bankowozów jest także, a może przede wszystkim, zapewnienie bezpieczeństwa jadącym nimi pracownikom ochrony. Właśnie od bezpieczeństwa tych ludzi zależy nienaruszalność przewożonych wartości, gdyż istnieje bardzo małe prawdopodobieństwo rozpoczęcia napadu na bankowóz od próby dostania się do transportowego ładunku.

Lekkie, cięższe, zawsze bezpieczne

Pierwszym rodzimym przedsiębiorstwem oferującym, od 1992 r., bankowozy była firma Germaz. Właśnie z niej wywodzi się lekki bankowóz Ford Transit Van 350 M ze wzmocnioną osią przednią.

Przestrzeń pasażerska Forda, łącznie z jego dachem, jest opancerzona i izolowana termicznie oraz dźwiękowo. Z przodu samochodu znajduje się fotel kierowcy, obok niego tzw. podwójny fotel pasażera, a z tyłu są trzy fotele dla pracowników ochrony. Każdy z foteli wyposażono w pasy bezpieczeństwa. Podłoga kabiny jest wyłożona antypoślizgową gumą. Po bokach bankowozu znajdują się wizjery ze szkła kuloodpornego. Lusterka boczne posiadają soczewki eliminujące pole martwe. W kabinie wykonano luk obserwacyjny do kontroli przewożonego ładunku. Tylną część pojazdu zajmuje posiadająca oświetlenie ognioodporna przestrzeń ładunkowa. Od pasażerskiej jest ona oddzielona ścianą z blachy kuloodpornej. Pozostałe ściany przestrzeni ładunkowej osłaniają blachy stalowe. Dostęp do niej zapewniają dwuskrzydłowe drzwi o kącie otwarcia 270 stopni. Są one zabezpieczone tzw. zamkiem wierzchnim ze specjalną wkładką. Przewożony ładunek jest mocowany na specjalnych zaczepach.

Forda Transit napędza czterocylindrowy silnik wysokoprężny o mocy 102 kW (140 KM). Zamek pokrywki silnika jest otwierany przy użyciu klucza. Bankowóz może jechać z prędkością do 80 km/h.

Ładowność auta wynosi 540 kg, co może być uznane jako zaleta, ale niekiedy także wada. W niektórych przypadkach może bowiem okazać się zbyt mała. W związku z tym, że jego masa nie przekracza 3,5 tony, kierowca tego bankowozu może mieć zaledwie prawo jazdy kategorii B. Omawiany samochód nie posiada tachografu. Wyposażono go

w układ ABS oraz stabilizacji toru jazdy. Po zniszczeniu opon Ford może kontynuować jazdę przez kilkanaście kilometrów z prędkością około 50 km/h.

Centralne zamki drzwi są podwójnie ryglowane i posiadają zdalne sterowanie. Samochód wyposażono w bankowy system alarmowy, alarm samochodowy, zawór odcinający dopływ paliwa, a także sygnalizację do zamykania i otwierania oraz sterowania wszystkimi drzwiami zewnętrznymi. W celu zapewnienia załodze bankowozu większego bezpieczeństwa do prowadzenia rozmów między ludźmi przebywającymi w nim i stojącymi obok samochodu służy instalacja łączności wewnętrzno-zewnętrznej. Dlatego też odbywają się one bez otwierania drzwi, a okna samochodu nie są otwierane. W razie wybuchu pożaru w komorze silnika załoga bankowozu może uruchomić układ gaśniczy.

Ford Transit jest jedynym oferowanym na polskim rynku bankowozem o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 3,5 tony.

Kolejnymi bankowozami pochodzącymi z Germazu są Mercedes Sprinter i Volkswagen LT. Oba są bardzo podobne pod względem gabarytów i wyposażenia. Ich ładowność wynosi około jednej tony.

W przedniej części każdego z nich znajduje się wyposażona w oświetlenie przestrzeń pasażerska z pięcioma miejscami, dla kierowcy i czterech pracowników ochrony. Fotel jednego z nich znajduje się obok kierowcy. Wszystkie szyby obu bankowozów są pancerne z warstwą polikarbonatu. Ściany pojazdów, podłogi, przegrody silnika, drzwi boczne i przesuwne wykonano z blachy kuloodpornej. W stropie pojazdu zamontowano wentylator. Także w przypadku Mercedesa i Volkswagena znajdująca się z tyłu przestrzeń ładunkowa jest oddzielona od pasażerskiej specjalną ścianą.

Zarówno Mercedes, jak i Volkswagen są już pojazdami o masie ponad 3,5 tony. Dlatego też ich kierowcy muszą posiadać prawo jazdy kategorii C. W odróżnieniu od Forda dwa ostanie bankowozy wyposażono w tachografy.

Nie tylko pieniądze

Bankowozy trzech powyższych typów są używane przez agencje ochrony zajmujące się przewożeniem pieniędzy. Zgodnie z życzeniem zamawiającego przestrzeń ładunkowa każdego z nich może być ▶

**Kampania Informacyjna
Systemu DOKUMENTY ZASTRZEŻONE**

Patronat honorowy: Patronat: Współpraca: Organizator:

**Utraciłeś dokumenty?
Nie ryzykuj!
Zastrzeż je w Banku!**

Chron najcenniejszy skarb
- swoją tożsamość!

Banki przyjmujące zastrzeżenia
od wszystkich osób:

**AIG BANK
POLSKA SA**

Bank BGZ

Bank BPH

Grupa BPS
Bank Spółdzielczy i Bank EPS

Krakowski Bank Spółdzielczy

Bank Pocztowy

SGR
Spółdzielcza Grupa Bankowa

Banki przyjmujące zastrzeżenia
od swoich Klientów:

eurobank

Polbank EFG

Toyota Bank
www.toyotabank.pl

Partnerzy:

digi.pl

**Centrum
Informacji
Gospodarczej**

cpb.pl

**Centrum
Prawo
Bankowe
i Informacji**

InfoMonitor
Bank Informacji i Usług

BIK
Banki i Instytucje Finansowe

BANK

NBS

**KURTER
FINANSOWY**

nasza-klasa.pl

Plus

WR.PL

System zastrzegania skradzionych i zagubionych dokumentów tożsamości chroniący przed wyłudzeniami z ich użyciem. Informacje z jednego banku, poprzez System DZ, są błyskawicznie przekazywane do wszystkich banków i innych instytucji korzystających z Systemu! Samo zgłoszenie na Policji czy w Urzędzie Gminy nie wystarczy!

www.dokumentyzastrzezone.pl

dostosowana do przewozów wartościowych przesyłek innych niż pieniądze. Przedział ładunkowy może też posiadać tzw. drzwi wewnętrzne.

Z uwagi na fakt, że wymagające transportowania banknoty, bilon, banderole, karty płatnicze itp. zajmują znaczną przestrzeń, bankowozy są niekiedy samochodami ciężarowymi używanymi chociażby przez Narodowy Bank Polski. Obecnie dysponuje on trzema typami bankowozów.

Najstarszym z nich jest Mercedes 1117, dystrybuowany przez firmę IGMA, występującą jako przedstawiciel handlowy. Opancerzenie pięciosobowej kabiny załogi oraz kontener ładunkowy wykonano w austriackiej firmie Achleitner. Dopuszczalna masa całkowita Mercedesa 1117 wynosiła 17 ton, a jego ładowność po zabudowie pięć ton. Źródłem napędu samochodu jest sześciocyndrowy silnik wysokoprężny o mocy 125 kW (170 KM). Po drogach publicznych mógł się on poruszać z prędkością do 90 km/h.

Germaz. Dostęp do podwójnej kabiny załogi umożliwia czworo drzwi, a za nią znajduje się aluminiowy kontener. Wspomnianą kabinę osłaniają panele ochronne wytrzymujące uderzenia wystrzelianych z karabinków pocisków kalibru 7,62 mm. Opancerzona jest również podłoga i zbiornik paliwa, który posiada także zabezpieczenie przeciwwybuchowe. Wszystkie szyby pojazdu są kulooodporne. Warto zaznaczyć że są one dosyć ciężkie, dlatego też jak można zauważyć w drugich drzwiach rozmiary ich są dużo mniejsze.

W kabine bankowozu znajduje się pięć wygodnych foteli – jeden dla kierowcy, pozostałe przeznaczone są dla pracowników realizujących transport. Przed każdym z nich znajduje się składany stolik. Oparcie środkowego stolika może służyć jako podest umożliwiający w sytuacji awaryjnej opuszczenie bankowozu przez luk wykonany w stropie kabiny. W jej tylnej ścianie znajduje się kulooodporny luk obserwacyjny, umożliwiający kontrolę ładunku transportowa-

Na wypadek powstania pożaru bankowóz wyposażono w układ przeciwpożarowy obejmujący przedział silnikowy. Jest on uaktywniany przez kierowcę. Na życzenie odbiorcy instalacja przeciwpożarowa może też obejmować koła bankowozu.

Nie tylko przewóz

Bankowozy stanowią jeden ze składników bezpiecznego przewożenia wartości pieniężnych. Oprócz nich nie mniej istotnymi składnikami są przygotowanie i organizacja ich transportu, w tym szczegółowe procedury ochrony i realizacji transportu oraz wyszkolenie, jak również wyposażenie pracowników ochrony konwojujących transporty. Ponadto w organizacji transportów niezwykle ważna jest współpraca z jednostkami policji. Realizacja transportu jest zadaniem złożonym z wielu przedsięwzięć oraz przedmiotem bieżących analiz i wynikających z nich modyfikacji. Z reguły bankowozy są wyposażane w środki łączności oraz systemy lokalizacji.

Warto też dodać, że bankowozy nie są pojazdami produkowanymi seryjnie. Ich produkcja odbywa się bowiem jedynie w ramach realizacji złożonego na nie zamówienia. Ponadto na bankowóz może być przerobiony dowolny samochód ciężarowy. Jednak warunkiem wykonania takiej przeróbki jest właściwa nośność osi przedniej, która będzie w stanie wytrzymać masę opancerzenia.

Ceny bankowozów kształtują się różnie. Ich wysokość zależy bowiem od ilości zamawianych samochodów, stopnia komplikacji zabudowy oraz zastosowanych materiałów chroniących przed pociskami z broni strzeleckiej.

Samochód przerobiony na bankowóz jest poddawany badaniom homologacyjnym. To warunek jego zarejestrowania. Ponadto musi on uzyskać, wydawany przez PIMOT, tzw. certyfikat typu oraz certyfikat użytkownika. Pierwszy z nich dotyczy wykonanej zabudowy, drugi zaś jest przeznaczony dla instytucji, w której bankowóz będzie używany.

Z uwagi na ograniczoną ilość instytucji transportujących wartości pieniężne bankowozami rynek tego typu samochodów jest stosunkowo niewielki. Głębszym i bardziej rozwojowym jest rynek samochodów przystosowanych do przewozu wartości pieniężnych. ■

Samochód przerobiony na bankowóz jest poddawany badaniom homologacyjnym. To warunek jego zarejestrowania. Ponadto musi on uzyskać, wydawany przez PIMOT, tzw. certyfikat typu oraz certyfikat użytkownika.

Pierwsze takie bankowozy NBP zakupił w 1992 r., a dostawy ich zakończyły się w II połowie lat 90. W najbliższym czasie bank centralny planuje wycofanie z eksploatacji tego typu samochodów. Na ich miejsce będą wprowadzane nowe auta. Obecnie trwa wymiana floty i do służby przyjmowane są bankowozy na bazie Renaulta Midlum 280 z sześciocyndrowym silnikiem o mocy 220 kW (300 KM). Samochody te mają zamontowane fabrycznie ograniczniki prędkości. Wnętrze umiejscowionego za kabiną kontenera jest trudnopalne. Dostęp do niego zapewniają dwuskrzydłowe drzwi. Załadunek i rozładunek wartości pieniężnych ułatwia zamontowana z tyłu bankowozu winda o nośności jednej tony. Ładowność Renaulta wynosi siedem, a dopuszczalna masa całkowita 17 ton.

Kolejnym typem bankowozu jest, zakupiony w firmie IGMA, Mercedes Atego 1529F. W ramach rozporządzenia MSWiA samochód ten był doposażony w firmie

nego w aluminiowym kontenerze. Jest on zamontowany z tyłu kabiny na specjalnych umieszczonych na podwoziu podłużnicach.

W czasie jazdy ładunek jest przymocowywany do kontenera przy użyciu tzw. kotwiczek. Wnętrze kontenera posiada własne oświetlenie. Dostęp do niego zapewniają otwierane na boki drzwi. Wyposażono je w specjalnej konstrukcji zamki, rygle oraz zabezpieczone przed wybiciem zawiasy. Mercedes Atego posiada też zamek centralny z układem kontroli zamknięcia drzwi.

Z tyłu kontenera zamontowano napędzaną hydraulicznie windę o nośności jednej tony. Służy ona do rozładunku jego zawartości.

Dopuszczalna masa całkowita Mercedesa Atego wynosi 16 ton, a ładowność siedem ton. Auto napędza sześciocyndrowy silnik wysokoprężny o mocy 210 kW (286 KM). Podczas jazdy prędkości pojazdu dochodzi do 80 km/h.